

Obři mezi zvířaty

Zřejmě úplně každý ví, že největším suchozemským zvířetem současnosti je slon, ale rekordmani z kategorie ptáků, plazů nebo obojživelníků mají podstatně menší publicitu. Pozornost si zaslouží také dávno vyhynulí giganti dob minulých

PŘIPRAVIL VLADIMÍR SOCHA

SAVCI – NEPŘEKONATELNÉ KOLOSY

Největším savcem dneška je zároveň také největší známý živočich všech dob, kytovec plejtvák obrovský (*Balaenoptera musculus*). Rekordmanem je pouze z hlediska hmotnosti, protože jeho maximální zjištěnou délku 33,6 metru hravě překonávalo několik druhohorních dinosaurů. K hmotnosti 190 tun se už ale žádný suchozemský tvor zřejmě nikdy nepřiblížil. Na souši je největším savcem a také největším suchozemským zvířetem současnosti slon africký (*Loxodonta africana*) s maximální zjištěnou hmotností 12,2 tuny a výškou rovných 4 metrů v kohoutku. Ještě vyšší je žirafa (*Giraffa camelopardalis*), jejíž rekordní změřený jedinec čněl do výše 5,87 metru.

TŘI SLONI V JEDNOM TĚLE

Největším suchozemským savcem minulých geologických období byl obří třetihorní asijský lichokopytník *Paraceratherium*. Tento nosorožcům příbuzný obr dosahoval pětimetrové výšky ve hřbetě, měl jeden a půl metru dlouhou hlavu a na délku přesahoval 8 metrů. Jeho hmotnost činila až 16 tun, takže vážil stejně jako tři velcí sloni!

OPEŘENÍ GIGANTI

V současnosti je největším žijícím opeřencem africký pštros dvouprstý (*Struthio camelus*) s výškou až 2,7 metru a hmotností nejméně 156 kilogramů (údaje o jedincích s hmotností kolem 200 kilogramů nejsou potvrzené). Také vajíčka těchto ptáků jsou největší, jaká dnes můžete v přírodě vidět, dosahují totiž hmotnosti až 1,4 kg. Největším rozpětím křídel kolem 3,7 metru se může v současnosti chlubit albatros stěhovavý (*Diomedea exulans*). Z velkých dravých ptáků je pak nejimpozantnější jihoamerický kondor andský, jehož rozpětí může přesáhnout 3,2 metru.

KŘÍDLA MALÉHO LETADLA

Mezi největší pravěké ptáky patřil zřejmě madagaskarský „sloní pták“ *Aepyornis maximus*. Při výšce přes 3 metry dosahoval hmotnosti až kolem 500 kilogramů, tedy zhruba trojnásobku váhy největších pštrosů. Největší rozpětí křídel měl obří teratom *Argentavis magnificens*, který žil před 6 miliony let na území dnešní Argentiny. Jeho rozepjatá křídla měřila až osm metrů!

PLAZI VELIKOSTI XXL

Zlatou éru plazů období druhohor již nemohou současné ekosystémy zopakovat ani v oboru velikosti. Přesto i dnes existují obří plazi, mezi nimiž je jasným rekordmanem krokodýl mořský (*Crocodylus porosus*) žijící v Austrálii a jihovýchodní Asii. Jeho průměrná délka je 4–5,5 metru, ale rekordní jedinec dosáhl délky 6,3 metru a hmotnosti téměř 1,4 tuny. Nejdelším – i když zdaleka ne tak těžkým – plazem je však had krajta mřížkovaná (*Python reticulatus*) rovněž z jihovýchodní Asie. Nejdelší známí jedinci dosáhli údajně délky asi 9,7 metru, ale potvrzený rozměr má hodnotu „jen“ 6,95 metru. S maximální délkou 6,6 metru moc nezaostává ani jihoamerická anakonda velká (*Eunectes murinus*), která je navíc podstatně mohutnější. Z dnešních želv pak velikostně kraluje kožatka velká (*Dermochelys coriacea*) s délkou až 2,7 metru a nejvyšší zjištěnou hmotností 932 kilogramů.

NEJDELŠÍ TVOR VŠECH DOB

V kategorii plazů všech dob je absolutní vítěz zcela jasný – je jím obří sauropodní dinosaur *Argentinosaurus huinculensis*. Žil v době svrchní křídy před 95 miliony let, dosahoval délky kolem 35 metrů a hmotnosti přes 80 tun. Fragmentární zkameněliny však ukazují na existenci ještě větších dinosaurů, o nich toho ale zatím mnoho nevíme.

OBOJŽIVELNÍ VELIKÁNI

Ačkoliv doba devítimetrových prvohorních obojživelníků dávno skončila, i v dnešní přírodě je možné narazit na neobvykle velké druhy. Rekordmanem je velemlok čínský (*Andrias davidianus*) z jihovýchodní Asie, který dorůstá délky až 183 cm a hmotnosti 64 kilogramů. Podobně velký je také velemlok japonský (*Andrias japonicus*) a s maximální zjištěnou délkou 153 cm a hmotností kolem 36 kilogramů. Největší dnes žijící žába je veleskokan goliáš (*Conraua goliath*) z Kamerunu a Rovnickové Guineje. Tato úchvatná „žabka“ dosahuje hmotnosti až 3,2 kilogramu a délky těla 33 cm, nepočítaje v to ovšem nohy. Zvláštní skupinou obojživelníků jsou také beznozí červoři, jejichž největším zástupcem je dnes druh ceclie Thompsonova (*Caecilia thompsoni*) z Kolumbie s délkou až 1,5 metru a hmotností kolem 1 kilogramu.

IAKO OBŘÍ KROKODÝL

Zřejmě největším obojživelníkem v historii života na Zemi byl temnospondyl *Prionosuchus plummeri*. Tento až devět metrů dlouhý obr žil v období prvohorního permu (asi před 270 miliony let) na území dnešní Brazílie. Rekordní žábou všech dob byla „ropucha z pekla“ *Beelzebufo ampinga*. Před 70 miliony let žila na Madagaskaru, bez nohou byla dlouhá 40 cm a vážila přes 4 kilogramy. Mohla pojídat i mláďata dinosaurů!

GOLIÁŠOVÉ MEZI RYBAMI

Jestliže nepočítáme paryby s chrupavčitou kostrou, kam patří také velcí žraloci a rejnoci, pak je největší v současnosti žijící rybou podivně tvarovaný měsíčník svítivý (*Mola mola*). Má rozpětí ploutví až 4,2 metru, délku těla 3,3 metru a hmotnost kolem 2 300 kilogramů (více viz Příroda 3/2013, strana 46). Z ryb „klasičtějšího“ tvaru je pak největší jeseterovitá ryba vyza velká (*Huso huso*) z Kaspického a Černého moře. Ta může dosáhnout délky až 7,3 metru a hmotnosti téměř 1,6 tuny. Ještě delší je pak podstatně méně robustní paprsko-ploutvá oceánská ryba hlístoun červenohřívý (*Regalecus glesne*), dlouhá přinejmenším 13,7 metru a těžká až zhruba 280 kilogramů. Nepotvrzené údaje o tomto „královi sledů“ (jak zní jeho anglická přezdívka) však mluví i o jedincích dosahujících délky až 16,7 metru.

STOTUNOVÁ RYBA

Největší dnes známou kostnatou rybou byl jurský *Leedsichthys problematicus*, žijící v době před 165 miliony let. Je pravděpodobné, že tyto obří ryby mohly dosáhnout délky přes 20 metrů a hmotnosti až kolem 100 tun.